

ANVISNING: UNDERSTÖD FÖR FÖRBÄTTRING OCH UNDERHÅLL AV ENSKILDA VÄGAR

Regionala NTM-centraler beviljar statsunderstöd för förbättring och renovering av enskilda vägar, färjor och vintervägar samt för rivning av broar. Understödet kan sökas av väglag.

Vid beviljande av understöd tillämpas statsunderstödslagen (688/2001). Statsunderstöd är prövningsbaserade specialunderstöd som fastställs i statsunderstödslagen.

En förutsättning för att få statsunderstöd är att uppgifterna om väglaget och den enskilda vägen är uppdaterade i informationssystemet för väg- och gatunätet (Digiroad). (Lagen om enskilda vägar 83 § 1 mom.) Mer information finns på Trafikledsverkets webbplats www.vayla.fi/sv.

UNDERSTÖD SOM KAN SÖKAS

Ansökan om understöd görs elektroniskt via regionförvaltningens e-tjänst. I understödsansökan ska man ge riktiga och tillräckliga uppgifter om statsunderstödet användningsändamål samt om andra nödvändiga omständigheter som myndigheten behöver för att avgöra ansökan. Bristfälliga ansökningar i fråga om projektplan och kostnadsberäkning behandlas inte. Alla efterfrågade bilagor ska bifogas ansökan. Vid behov kan man uppmanas komplettera ansökan.

Uppgifter som efterfrågas på ansökningsblanketten

Ändring av understödsbeslutet (Fylls endast i vid ansökan av ändring av understödsbeslutet). Ansökan om tilläggsunderstöd, tilläggsrater eller förlängning till förbättringsansökan ska lämnas in till NTM-centralen för behandling i god tid innan den tid för genomförande av arbetet som nämns i projektets understödsbeslut löper ut.

Väguppgifter

I punkterna 'Vägens namn och beteckning' antecknas den i Lantmäteriverkets register registrerade enskilda vägens namn och vägbeteckning (vägnummer och/eller nyttjanderättenhet). Vägens längd och anläggningsuppgifter framgår av förrättningsprotokollet och/eller registerkortet för den enskilda vägen.

Vägens läge och trafikuppgifter

Beskriv i ord vägens begynnelsepunkt och vägens adressnamn.

Anteckna den fasta bosättningen och fritidshuset inom vägens influensområde. Med fast bosättning avses en bostad som är bebodd året om och som är hemort för en person som registrerats i befolkningsdatasystemet.

Anteckna mängden fast bosättning och fritidshus vid andra enskilda vägar som ansluter till denna väg.

Som genomfartstrafik uppges antalet bilar per dygn. Genomfartstrafik är de bilar som trafikerar vägen per dag, förutom vägdelägarnas bilar.

Annan trafik är till exempel jord- och skogsbrukstransporter. Med specialtrafik avses trafik till läro-, service- eller produktionsanläggningar samt terminaler som ligger invid vägen.

Väglagets kontaktperson

Anteckna kontaktuppgifterna för styrelsens ordförande eller syssloman. Om väglaget har ingått ett avtal om väghållning med kommunen, anteckna då i denna punkt kontaktuppgifter för kommunens representant.

Närings-, trafik- och miljöcentralens (NTM-centralen) understödssystem för enskilda vägar innehåller väglagens kontaktuppgifter, och därifrån får namn- och adressuppgifter för väglagets kontaktpersoner överlåtas med väglagets tillstånd för tillkännagivande, forskning eller andra godtagbara ändamål, dock inte för exempelvis direktmarknadsföring.

Kontaktperson för ansökan

Anteckna uppgifterna för kontaktpersonen för ansökan. NTM-centralen kontakter i första hand kontaktpersonen för ansökan i frågor gällande statsunderstöd.

Projektets kostnader

I denna punkt anges en totalkostnadsberäkning inklusive mervärdesskatt för projektet.

Mervärdesskatt är en stödberättigande utgift endast om den utgör en slutlig kostnad för sökanden. Mervärdesskatt som sökanden eller dess delägare har rätt att avdra är inte en stödberättigande kostnad och kan inte inkluderas i kostnadsberäkningen. I denna punkt anges mervärdesskatt endast till de delar som den utgör en slutlig kostnad för sökanden eller dess delägare.

Vid ansökan om tilläggsunderstöd framläggs en ny totalkostnadsberäkning inklusive mervärdesskatt för projektet.

Projektets finansieringsplan

I denna punkt framläggs projektets finansieringsplan och eventuella andra understöd som ansöks/har beviljats för projektet.

Tidtabell

Förslag till startdatum för arbetet och bedömning av arbetets varaktighet. Arbetet får inte inledas innan en behörig NTM-central har fattat beslut om understödet. Understöd utbetalas inte för arbete som påbörjats före NTM-centralens beslut.

Underskrifter

Väglagets namn tecknas av sysslomannen eller, om en bestyrelse har tillsatts, av bestyrelsens ordförande eller två av bestyrelsens medlemmar tillsammans, eller på ett i stadgarna angivet sätt. (Lagen om enskilda vägar 56 § 2 mom.)

Bilagor

Bilagor lämnas in i ett exemplar, i första hand elektroniskt. Broplaner och bilagor större än A3 lämnas i första hand endast in elektroniskt. Om de inte är tillgängliga i elektroniskt format ska de lämnas in i pappersformat i två exemplar.

Uppfylldandet av kravet på väglag kontrolleras med ett registerutdrag som erhålls från det fastighetsdatasystem som Lantmäteriverket administrerar samt med en kartbilaga där den fasta bosättningen i vägens influensområde ska antecknas.

Beslut om att ansöka om statsunderstöd fattas på väglagets möte och därför ska till ansökan bifogas ett utdrag ur väglagets mötesprotokoll som innehåller beslutet om ansökan av understöd. Väglagets beslut om att renovera vägen och ansöka om statsunderstöd från NTM-centralen ska framgå av mötesprotokollutdraget som ska bifogas understödsansökan. **På samma möte kan väglaget för att påskynda projektbehandlingsprocessen fatta ett beslut om att ta emot understödet.** Väglaget kan också ge bestyrelsen eller sysslomannen fullmakt att ta emot understödet, så att ett nytt väglagsmöte inte behöver hållas. Väglagets allmänna möte kan också ge eventuella andra fullmakter till väglagets verkställande organ.

Planläggningsdokumenten ska innehålla

- åtgärder för vägen med arbetsbeskrivning
- en plankarta där de objekt som ska förbättras har märkts ut
- en prestationsbaserad kostnadsberäkning

Av kostnadsberäkningen ska framgå

- specificerade material- och arbetsmängder
- priser med specificerad mervärdesskatt

En prestationsbaserad kostnadsberäkningsblankett finns på adressen www.ely-keskus.fi/yksityistiet I broprojekt ingår i planläggningen

- en sammanställningsritning
- konstruktionsritningar
- övriga ritningar för planläggningen
- kostnadsberäkning
- vid behov en brospecifik arbetsbeskrivning eller kvalitetskrav

I fråga om broprojekt iaktas ett förfarande där väglaget ska beställa planerna av en konstruktör som har tillräcklig erfarenhet och kompetens.

Väglaget ansvarar också för att låta granska planerna. Processen för granskning av broplaner beskrivs mer ingående i Trafikledsverkets anvisning Taitorakenteiden rakennussuunnitelmién tarkastusohje (Tillsyn av konstbyggnaders byggnadsplaner, på finska) (Trafikverkets anvisningar 30/2014). Väglaget bifogar de färdiga och granskade planerna till ansökan och skickar dem till NTM-centralen.

Mer information om broar finns också på Trafikledsverkets webbplats www.vayla.fi/sv.

BESLUT OM UNDERSTÖD OCH ÅTGÄRDER EFTER BESLUTET

NTM-centralen fattar ett positivt eller negativt skriftligt beslut om statsunderstöd. Ett positivt beslut om statsunderstöd inkluderar villkor som understödstagaren ska följa. I ett positivt understödsbeslut från NTM-centralen anges en beräkning av projektets godkända totalkostnadsberäkning, understödsprocentens storlek, understödets maximibelopp, beloppet för understödets betalningsrater och beslutets giltighetstid (från datumet när beslutet fattades till datumet när projektet måste vara genomfört).

Understödstagaren måste se till att projektet blir färdigt och att kostnaderna uppstår inom beslutets giltighetstid. Eventuella kommande ändringar i planerna ska överenskommas med en av NTM-centralen utsedd tillsynsman, i annat fall kan man förlora rätten till understöd i fråga om dessa.

Beslut om finansiering fattas separat för varje projekt. Statsunderstödet får endast användas för ändamål i enlighet med beslutet om statsunderstöd.

Påbörjandet av arbetet

Väglaget får påbörja arbetena efter att NTM-centralen har fattat ett positivt beslut och väglaget skriftligt har anmält att det avser att ta emot understödet. NTM-centralens tillsynsman ska informeras skriftligt, till exempel via e-post, när arbetet påbörjas.

Statsunderstödstagaren ska utan dröjsmål informera NTM-centralen om en ändring som påverkar uppfyllandet av ändamålet med understödet, användningen av understödet eller uppfyllandet av andra villkor och begränsningar som ställts upp för användningen av understödet. Utöver detta ska understödstagaren utan dröjsmål informera NTM-centralen om väsentliga förändringar i anknytning till kvaliteten eller omfattningen på eller finansieringen av projektet som understödet gäller.

NTM-centralen har enligt 16 § i statsunderstödslagen rätt att i samband med utbetalningen av statsunderstöd och övervakningen av dess användning utföra nödvändiga granskningar som gäller statsunderstödstagarens ekonomi och verksamhet.

Mottagningsbekräftelse

Inom 60 dagar från understödsbeslutet måste väglaget anmäla om det tänker ta emot understödet.

Anmälan om mottagande ska innehålla väglagets kontonummer, namn och telefonnummer till den tillsynsman som väglaget utsett och upplysningar om huruvida väglaget ska utföra arbetet själv eller som del- eller totalentreprenad. Väglagets behöriga organ undertecknar anmälan. Väglaget ska till anmälan bifoga ett utdrag från protokollet för bestyrelsens eller väglagets möte där man beslutat att ta emot statsunderstödet.

Entreprenad/konkurrensutsättning

Ett enskilt väglag betraktas som en offentlig upphandlande enhet. När väglaget lägger ut arbeten på entreprenad ska det iakttas bestämmelserna om upphandling om beloppet på det stöd som projektet beviljats av staten, kommunen eller annat offentligt samfund uppgår till totalt mer än hälften av upphandlingsvärdet. Upphandlingar som överskrider de nationella tröskelvärdena och EU:s tröskelvärden ska följa lagen om offentlig upphandling (1397/2016). Vid enskilda väglags upphandlingar är det i praktiken nedanstående nationella tröskelvärden som kommer i fråga.

- Upphandlingar av varor och tjänster 60 000 euro, moms 0 %
- Byggentreprenader 150 000 euro, moms 0 %

Om väglaget är skyldigt att konkurrensutsätta sin upphandling enligt 5 § i ovan nämnda upphandlingslag, ska väglaget skicka följande handlingar elektroniskt till NTM-centralen i Birkaland när upphandlingsbeslutet har fattats:

- upphandlingsannons som publicerats i den elektroniska annonseringskanalen HILMA
- anbudsbegäran
- inkomna anbud
- upphandlingsbeslut

På basis av dessa handlingar kontrollerar NTM-centralen att väglaget som fungerar som en offentlig upphandlande enhet i enlighet med 5 § i upphandlingslagen konkurrensutsätter sin upphandling på vederbörligt sätt. Om väglaget försummar sin skyldighet enligt upphandlingslagen att konkurrensutsätta upphandlingen kan beslutet om statsunderstöd komma att upphävas med stöd av 21 § i statsunderstödslagen. Mer information om konkurrensutsättning och hur bestämmelserna om upphandling tillämpas på enskilda väglag finns i Trafikverkets anvisning [Yksityinen tiekunta urakan kilpailuttajana](#) (Konkurrensutsättningen av upphandlingar av enskilt väglag, på finska) och på arbets- och näringsministeriets webbplats på adressen <https://tem.fi/sv/offentlig-upphandling>.

Även om värdet på väglagets upphandlingar i förbättringsprojektet inte överskrider de ovan angivna nationella tröskelvärdena, rekommenderar NTM-centralen väglaget att konkurrensutsätta arbeten som läggs ut på entreprenad och övriga upphandlingar för att om möjligt göra kostnadsbesparingar.

Rapportering

Väglaget och tillsynsmannen som utsetts av väglaget ansvarar för att övervaka projektets framskridande och arbetenas kvalitet. Dokumentationen och fotograferingen av projektgenomförandet och speciellt av viktiga byggnadsskeden ska inkluderas i slutrapporten i anknytning till utbetalning av understöd.

Tillsynsmannen som utsetts av väglaget måste ha tillräckliga tekniska kunskaper i anknytning till branschen. Tillsynsmannen ska vara oberoende av entreprenören. Tillsynsmannens uppgifter lämnas på en blankett som bifogas mottagningsanmälan. Understödsbeslutet förfaller om väglaget inte anmäler att det vill ta emot understödet inom den angivna tidsfristen.

Färdigställandet av arbetet

Projektet ska genomföras och kostnaderna måste uppstå under beslutets giltighetstid. Projektet måste färdigställas och ansökan om utbetalning av den sista understödsraten jämte bilagor ska lämnas in innan beslutets giltighetstid löper ut. Projektets färdigställande fastställs baserat på en slutrapport som bifogas ansökan om utbetalning och/eller genom en slutkontroll som utförd av NTM-

centralens tillsynsman. Eventuellt tilläggsunderstöd, förlängning, ändringar i innehåll eller tilläggsrater ska sökas i god tid innan projektet slutförs. Ansökan om ändring görs alltid på blanketten Statsunderstöd för förbättring av enskild väg.

UTBETALNING AV UNDERSTÖDET

I understödsbeslutet anges i hur många rater understödet högst kan utbetalas. Den första statsunderstödsraten kan betalas i förskott när arbetet har påbörjats utan någon kostnadsredovisning. Om understödet betalas ut i två rater kan förskottsramen uppgå till högst 50 procent av understödsbeloppet. Om det finns fler än två understödsrater kan förskottsramen uppgå till högst 30 procent av understödsbeloppet.

Understöd som betalas ut som en enda rat betalas inte i förskott. Följande understödsrater betalas ut i enlighet med understödsbeslutet, då det uppstått tillräckligt med kostnader. Vid ansökan om mellanutbetalningar ska väglaget lämna in kopior av inkomna fakturor och en beräkning av projektets kommande totalkostnader. Fakturorna behöver inte vara betalda i detta skede.

Till ansökan om utbetalning av den sista raten bifogas

- en förteckning över arbetsredovisningar, där utförda arbeten och övriga kostnader specificeras verifikatvis
- kopior av fakturor ställda till väglaget
- kopior av betalningskvitton eller kontoutdrag av vilka det framgår att fakturorna är betalda från väglagets konto
- verifikat på arbeten som utförts mot vägavgifter (kopior)
- bokföringsrapporter om kommunen är den som genomför projektet.
- en slutrapport, med redogörelse för genomförandet, centrala byggskedan och slutresultatet (dessutom ska foton av olika byggskedan ingå)

Den sista understödsraten betalas ut när NTM-centralens tillsynsman vid behov har gjort en slutbesiktning av projektet och väglaget har lämnat in ovan nämnda ansökan om den sista utbetalningen jämte bilagor. Understöd betalas ut på basis av godkända och faktiska kostnader i enlighet med understödsprocenten i understödsbeslutet, dock högst upp till det maximibelopp som nämns i beslutet. Med faktiska kostnader avses fakturor som ställts till väglaget och som har betalats från väglagets konto.

De rimliga kostnader som uppstått till följd av planering, förbättringsarbete och tillsyn över arbetena gällande ett godkänt projekt berättigar till statsunderstöd. Mervärdesskatten är inte en stödberättigande utgift om understödstagaren i enlighet med bestämmelserna i mervärdesskattelagen får dra av skatten i upphandlingar som görs i affärsverksamhetssyfte.

TILLÄMPLIG LAGSTIFTNING

Lag om enskilda vägar (560/2018) 7 kap.

Statsrådets förordning om enskilda vägar (1069/2018)

Prövningsbaserade statsunderstöd regleras av statsunderstödslagen som allmän lag. I statsunderstödslagen regleras speciellt de grunder och förfaranden som iakttas vid beviljande av statsunderstöd. Dessutom styrs förfarandet av förvaltningslagen och lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

- Statsunderstödslagen (688/2001)
- Förvaltningslag (434/2003)
- Lag om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019)

Statsunderstöd beviljas mot ansökan. De allmänna förutsättningarna för att få understöd enligt statsunderstödslagen 7 § 1 mom. är att:

- ändamålen är samhälleligt godtagbara
- statsunderstödet är motiverat med avseende på de mål som satts för understödet
- statsunderstödet är nödvändigt med beaktande av arten och omfattningen av projektet eller verksamheten och annat stöd samt

- understödet är konkurrensneutralt.

Om statsunderstödet kan användas till lönekostnader måste den sökande enligt statsunderstödslagen 7 § intyga:

- att den sökande eller den sökandes representant inte genom en lagakraftvunnen dom har dömts till straff för användning av utländsk arbetskraft eller arbetsgivarens utlänningsförseelse, och
- att den sökande inte genom ett lagakraftvunnet beslut har dömts till en påföljdsavgift för att ha anställt arbetstagare som befinner sig i landet illegalt, under det år som statsunderstödet beviljats eller två föregående år.

Förfaranden vid förvaltningsärenden styrs av förvaltningslagen, som bland annat reglerar behandling av ärenden utan dröjsmål, skyldighet att utreda ärenden och motivering av beslut. Vid behandling av statsunderstöd ska bestämmelserna i förvaltningslagen iakttas.

Vid ändringssökande som gäller ett understödsbeslut tillämpas förvaltningslagen och lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Rättelseyrkandet ska riktas till den statsunderstödsmyndighet som fattat beslutet. Ändring i statsunderstödsmyndighetens beslut om rättelseyrkande söks genom ett överklagande till förvaltningsrätten.

Mer information om statsunderstöd för enskilda vägar finns bl.a. i Transport- och kommunikationsverket Traficoms anvisning [Statsbidrag för enskilda vägar](#).